

Kranjskem je tudi mnogo sadovja mraz pokončal. Vsled tolikih nesreč ni bilo drugače mogoče, kakor da je cena zrnju in drugim pridelkom poskočila. To se je nekoliko zgodilo sredi maja, ko se je vsled večnega deževja na Francoskem in Nemškem pa tudi pri nas zastran ozimnine in jarine začelo slabo kazati. Toda najbolj je cena pritegnila po nesrečnem mrazu 20. in 21. maja in bilo je videti, da še cena ni do vrha dokipela, ko je pretečen teden zopet začela nekoliko nazaj iti; to pa zavolj toplega deža konec maja in sedanjega toplega vremena. Vendar pri vsem tem ima zrnje precej boljšo ceno, kakor ob koncu aprila. Posebno rž se marljivo nakupuje in je tedaj pri ceni najbolj poskočila, tako na Dunaju (v Beču) kakor v Budapeštu, kamor je došlo mnogo pruskih tržcev iz Berolina. Tudi kuruza se marljivo kupuje in dražje plačuje. — Repica je veliko škode trpela, zato je tudi jeno seme dobilo boljšo ceno. Isto velja o konopljinju, ker slabo vreme je sejenje konoplje zadržalo, povodnji pa so mnogo zemljišča za konoplje pripravljenega odplovile; poljske konoplje neotrtne veljajo 36—40 fl., zmikane pa 56—60 fl. — Laneno predivo velja moravsko 48—68 fl., že zmikano pa 142—175 fl. — Leča in grah se dražje plačuje, za bob in grahorico pa menje. — Razna semena se lahko prodavajo; konopljinjsko, laneno in makovo, kolikor se ga na trg spravi, se lahko in drago proda. Ajde je malo v zalogah in se zavolj bodoče setve že sedaj marljivo po njej poprašuje; na Dunaju velja hektoliter 9 fl., prosa je ondi tudi poskočilo na 7 fl. Slive so zlasti v Slavoniji mnogo tipele po slani, zato se je začela kupčija s starimi češplji precej gibati in je cena v Budapeštu poskočila za 1—2 fl., na Českem in Moravskem pa za 6—8 fl. — Pšeničen in krompirjev skrob ali šterka je dražja postala. — Govedna se sedaj po mestih, na primer na Dunaju, ne prodaja poprek, ampak potem kakšen kos si kdo izvoli; boljši kos mora dražje plačati, slabši pa lahko ceneje dobi. Klavna živina ima precej trdno ceno, t. j. voli in krave; ogerski voli se na Dunaju plačujejo po 50—61 kr. kilo. Teleta pa so znatno zgubila pri ceni, ker se jih preveč postavlja na prodaj. — Vinska trta je letos po vsej Evropi obetala obilo grozdja in vina, a sedaj je vse drugače. Na Francoskem in Nemškem je aprilov sneg in majnikov dež, pri nas pa slana veselo upanje na dobro trgatve več ali manj uničila ali vsaj zmanjšala, zato pa vinsko ceno in kupčijo zboljšala. Pri sv. Petru pod Mariborom, tako smo zvedeli, se je te dni prodalo lansko vino po 110 fl. in staro od l. 1868 po 152 fl. Sploh vinska cena je poskočila znatno, kar je se v tistim, ki še ga kaj imajo, jako ugodno, tem revniši so pa tisti, katerim je slana letos pobrala, vino pa so zaradi mnogih potrebsčin morali že prodati. Pri Dunaju v Gumpoldskirchen-u, kder je slana vinograde popolnem za letos uničila, bila je dražba lan-

skega vina, pri kateri se je dobilo za štrtinjak po 280—500 fl., med tem ko se je pred slano komaj 100—110 fl. za štrtinjak spečalo. Sploh, lansko vino se bo še lahko in dobro prodalo tudi pri nas! — Slana je škodila, kakor sedaj skušnje kažejo, največ belini, potem moslovcu, zeleniču, blanku, muškatu; menje belemu burgundcu, ortlieberju, tramincu, portugizcu, belej žlahtnini, rujavemu veltlinecu, belemu rizlecu in najmenj laškemu rizlecu, tudi slankamenka se je v Srijemu krepko uprla mrazu. Omenimo še naposled, da je tudi na Hrvaškem in v Krajini mraz bil, ki pa je manj škode storil, kakor na Slavonskem, kder je tudi sadovje mnogo poškodovano! Vinogradi okoli Karlovic so močno trpeli.

Kako pomagati trsom, katere je mraz ali slana poškodila, to kaže skušnja na slavno znani vinorejski šoli v Klosterneuburgu za Dunajem. Leta 1866 je ondi huda slana padla. Za poskušnjo so del poškodovanega vinograda tako obrezali, kakor je bilo letos v „Slov. Gospodarju“ štev. 19. str. 181 razloženo. Nasledek novemu obrezovanju bil je ta, da so še tisto leto čakali prav lepo branje ali trgatve. Vendar najboljšo bilo je to, da so dobili za l. 1867 močen les, ki je jako veliko grozdičev nastavil, med tem ko je neobrezano trsje drvenelo, kakor grmičje in več let slabelo, preden si je popolnem opomoglo.

Weinlaube štev. 11.

Sejmovi. 12. junija pri sv. Jurju pri Celju 13. junija v Rogatecu, v Žavcu, v Kozjem, na Blanci, pri sv. Andražu v slov. goricah, pri sv. Janžu pri Spod. Draubergu, pri sv. Stefanu v Rožni dolini, v Brežicah in v Žigarskem vrhu. 16. junija v Mozirju, v Oplotnici, na Planini, v Gornji Kostivnici in v Pobrežju pri Ptuj.

Dopisi.

Iz Maribora. (Okrajne volitve.) V soboto 3. junija je znani Seidl pozval velike posestnike na pogovor zastran volitev v okrajni zastop. Za predsednika bil je izvoljen g. Girstmayr, za zapisovalec pa ni hotel nobeden biti, naposled se je neobdiga treba Seidl navzočim ponudil. Prvi je za besedo se oglasil pogumni naš slovenski poslanec g. dr. Radaj in je brezobzirno razložil, kar se je zastran te volitve nedostojnega zgodilo, namreč, da se je 80 kmetov velikih posestnikov krivično izbrisalo in da se je vpisal Seidl, ki ni veliki posestnik, ne on, pa tudi njegova žena ne — in da so narodni veliki posestniki vložili protest zoper tako ravnanje. Jasne besede dr. Radaja so vendar naposled nekatere, med njimi tudi barona Maksa Rasta prepričale tako, da so dr. Radaju priterdili; prav za prav bi jih moralo sram biti tujan do trebuha, ker se iz sovraštva in strahu pred Slovenci poslužujejo takih sredstev nemiki mest-

jani, ki že itak po volilnem redu imajo čezmerno število zastopnikov! Da so Seidla besede dr. Radaja do živega zažgale, to nam bodo sedaj celó tisti verovali, ki mislijo da ima Seidl res medvedovo kožo. Začel se je namreč braniti in je rekel, da dr. Radaj zavolj njega le preveč s prahom praši; in čeravno ne on veliki posestnik, je pa njegova žena velika posestnica. No, zastran prahu si je Seidl vse sam kriv; zakaj se pa da tako naprašiti, da ga še v 10 letih do čista stepsti ne moremo, čeravno ga precej marljivo otepavamo? Da bi pa njegova žena bila velika posestnica, to je neresnica ali tudi laž. Katarina Seidl ne plačuje 60 fl. dače, ampak 58 fl. 46 kr. Seidl se tedaj le vrinjava med tiste velike posestnike, kateri si ga vrinoti dajo. Slovenci tega ne terpimo in zato smo vložili protest in tako rešili svojo čast in odkrili sramotna sredstva nemčurjev, čeravno sedaj nismo ničesar opravili. C. kr. namestnik je namreč protest tako rešil, da je g. Seederju, okrajnemu glavarju v Mariboru ukazal, voliti datipo „nekorigiranem“ zapisniku to se reče: 80 kmetov velikih posestnikov zgubi takrat svoje volilno pravico in Seidl voli kot veliki posestnik, čeravno plača samo 8 fl. 65 ¹/₂ kr. dače. Kaj si kmetje slovenski o tej odločbi cesarske vlade mislimo, to izpovedati nam branijo paragrafi tiskovne postave in pa državni pravdnik. Nadjamo se, da bodo naši poslanci o svojem času reč v roke vzeli! Pritrdimo pa še končno g. dr. Radaju, ki je rekel: okrajni zastopi so od več, so predragi, so gledé volilnega reda krivi in pri nas trdnjave nemčurjev, zato rečemo: proč z okrajnimi zastopi! Volimo samo take zastopnike, ki bodo delali za odstranjenje okrajnih zastopov. Ker pa tega v Mariboru sedaj storiti ne moremo — zato ne pojdemo volit. Izid volitev sedaj ne more biti dvomljiv; zopet 3 leta bodo mestjani celemu okraju nalagali in ukaževali okrajne stroške in priklade, kojih blizo ²/₃ bodo plačevali — kmetje!

Iz novocerkevške dekanije. V Vojniku je bila 25. maja na Križevo prežalostna slovesnost. Pokopali so farmani svojega njim priljubljenega kaplana častitega gospoda Antona Kavčiča bivšega stolnega korpikarja v Mariboru. Kako je rajni vsem, tako farmanom kakor svojim duhovskim bratom priljubljen in drag bil, je pričalo glasno ogromno število vernega ljudstva, ktero se je pri žalostnem sprevodu na pokopališče kar trlo in s tem pričalo, da svoje dušne pastirje ljubi in spoštuje. Zbralo se je tudi 28 duhovniških bratov, med njimi prečast. Konjiški dekan Dr. Jožef Ulaga in iz Maribora profesor dr. Križanič in pa korpikar Hrzič. Slovo od rajnega gospoda Antona je jemal v imenu vseh čast. gospod dr. Križanič, nagrobnico pa so mu zapeli v cerkvi gospodje učitelji s pomočjo mladih duhovnov. Hvala njim! Tudi vojniški tržani so rajnemu svojemu dušnemu pastirju svojo zadnjo

spoštovanje s tem skazali, da so ga nosili in z gorečimi svečami od pridnih deklet lepo ovenčano trugo s truplom rajnega k pogrebu spremljali. Bil je rajni še le komaj 31 let star, goreč in nevma-deževan duhoven, ki je že kakor otrok bolehal pa svoje dobre stariše neprenehoma prosil, naj ga dajo v šole za duhovna se učiti. Rekel je večkrat svojim domačim: namestnik božji hočem postati, če bi tudi dalje časa ne bil, kakor en teden. Zares za zdajšnji čas prelep pa redek izgled božjega poklica! Kakor je bil rajni goreč duhoven, tako je bil pa tudi vrl narodnjak. Delal je za blagor svojega ljudstva posebno v Slov. Bistrici in pa na Vranskem. Trpel je rajni veliko, ker je Vojniška fara velika. Silil se posebno v pretečenem adventu! Naj zavživa zdaj v nebeški domovini placilo svojega delovanja!

Iz Runč pri Velikinedelji. Blagor in sreča je za hišo, kder ima pridnega Boga boječega in v vseh rečeh dobrega hišnega očeta. Tem bolje bi vsakej občini bilo želeti, da bi imela dobremu hišnemu očetu podobnega predstojnika, ki se spreten in več in dober pokaže ne samo v besedi, temuč tudi v djanju. Take močeve bi si naj srenje volile za predstojnike, ne pa takih, kakoršen je na primer naš Runčki župan J. Lah, o katerem se reči pripovedujejo, ki niti v časnike prav ne sodijo. Omenimo le, da je že jedenkrat svoje posestvo na ime svoje žene prepisati dal, a potem zopet na sebe nazaj vzal, da bi kot odbornik v srenjski zastop zlezil. Pravijo, da mu je k tej časti tudi vinska kaplica pomagala in naposled na stol srenjskega predstojnika posadila. Mogoče, kajti on je krčmar in da „štirke“ vina včasih več izdajo, kakor vse druge zasluge in dobre lastnosti, to je itak znana reč. Kakošen krčmar da je ta Lah, to si lahko sam domisli vsak, kedar poizvé, da jo imel letos igro in ples na pepelnico, potem 17. marca celi den in noč in še drugi den in naposled veliki pondeljek. Tudi z g. učiteljem ima svoj ravs in kavs, kder pa se utegne zgoditi po znani prislovici: kdor drugemu jame koplje, pače sam v njo!

Iz murskega polja. (Podgane.) Na lepem murskem polju je veliko perutnine. Vsaka gospodinja si prizadeva rediti znatno število vsake vrste in sorte perutninske, največ pa gosi. Mnogo perutnine od nas izvozijo ali iznosijo v trge in mesta in dobijo za njo lep denar; največ izvozijo kopunov. Naša perutnina je poslednja leta dobila iz Azije hudega sovražnika, grdo, veliko, sivo, potovalno podgano, ki dela veliko škodo. Zdržavlja se najrajše blizo hiš in pri vodah, katere so blizo hramov, da laglje naredi več škode. Posebno v spomladi, kedar se mlada perutnina voli in izlega, morajo gospodinje močno paziti, da jim nadežne podgane ne zamorijo vse zalege. Če jim je le mogoče do jajca priti, ga brž prekrhnejo in mladice izvlačejo, že izvaljena piščeta pa hitro vsa pogrizejo, bodi po dnevi ali po noči, ter jih v kak kot zavlečejo in poskrijejo. Sedaj morajo gospo-

dinje imeti močno izdelane štalinke, da perutnino v nje zapirajo in če podgane tukaj stene ali dveri preluknjajo, potem je v eni noči vsa perjad zamorjena. Tudi se je že pripetilo, da so te požrešne stvari prascem ušesa odjedle, tudi odrastlih svinj se lotijo in jih ranijo. Do sedaj smo dihurje in podlasice tega hudodelstva krivili, a sedaj vemo, da podgane tako delajo. Do sedaj še nismo zvedeli za noben pomoček, ki bi zdatno pomagal.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Mali obrtniki in rokodelci čedalje bolj čutijo nemili upliv fabrik na njihov zaslužek. Začeli so se tedaj pogovarjati med seboj, kako bi si pomagali. Na 8. 9. in 10. den septembra so sklicali velik zbor v Gradec. — Gasilna društva so na sebi dobra, a ni prav da se skoro po vojaški uredujejo in pri sprejetju novincev terja slovesna zaveza, da bodo se borili za svobodo, človekoljubje in napredek. To so prazne besede, ki zakrivljejo frajmaurerstvo, katero se gasilcev prilično poslužuje. Skoro povsod so poveljniki gasilcev — frajmaurerji. — Na Tirolskem se ljudstvo močno brani in varuje pred krivimi nanki liberalizma; po vseh mestih in tergih in večjih vaseh se sedaj obhajajo shodi kat. političnih društev. — Őhi so svojega slavnega Palackyja sijajno pokopali, više 100.000 ljudi se je pogreba udeležilo; ulica v Pragi, kder je rajni stanoval, je dobila ime: ulica Palacky-jeva. — Mesto Husiatin na Gališkem je pogorelo. — Nacionalna banka ima sedaj med ljudmi bankovcev za 278 milijonov, največ po 10 fl.; država pa za 333 milijonov. — Vojni minister Koller je odstopil, na njegovo mesto pride general Benedek. — Za načelnika generalnemu štabu je postavljen general Schenfeld, ker je general John umrl. — V našem ustavovernem ministerstvu se pripravljajo nevažne spremembe: Lasser hoče breme ministrovanja odložiti, znani Stremayr nameni ministerstvo za nauk prepustiti ministru Ungerju, rodnom Judu, toda ministerstvo bogočastja pridržati in ob enem poslovati kot minister notranjih zadev. — Delegacije v Budapeštu so sklenjene. Vojakom se za zboljšanje hrane ni dovolil poldrugi milijon. — Nadvojvoda Albreht je na Ogerskem v Požunu ogledoval vojake. — Za izsušenje Lonjskega polja na Hrvatskem bo treba potrošiti 5 1/2 milijona.

Vnanje države. Turški sultan Abdul-Azis ni bil samo odstavljen, temuč tudi umorjen. Naslednika sultana Murada V. so že vse evropske vlade priznale in mu čestitale k nastopu vladarstva, kar ni ravno preveč lepo za krščanske vlade. Murad V. je še krvav od krvi svojega strica, katerega je po ubojstvu iz prestola zbil, da se je sam nanj vsedel. — Ruski car je poklical v Ems konferencijo evropskih poslancev, da se z njimi posvetuje, kaj bi bilo storiti zastran Kristijanov na Turškem. — Pruska Nemčija da trd-

njave Kolin, Maintz in Wesel močno orožati; v Maintzu je tudi fabrika, kder se kolje, kuha in peče živež za 200.000 mož. — Belgijski kralj je odpotoval v London angležkih ministrov tolažit, naj se ne sprejo do krvavega z Rusi, bržčas zastoj. Angleži se bojijo, da nebi Rus Turka požrl in potem po angleški Indiji mahnil in tako angleško gospodstvo v Aziji uničil. Zato pomagajo Angleži Turkom, zato so sodelovali pri odstavljenju nezmožnega, starega sultana; zato so v Drač v Albaniji Turkom poslali mnogo kanonov in streljiva, zato so Muktar paši pomagali s 300.000 fl. in zato iščejo sedaj zaveznikov zoper Ruse. Najrajše bi dobili nas Avstrijance, da bi se mesto Angležev dali od Rusov klati, kar se pa menda ne bo zgodilo, čeravno nemški in magjarski Turki kaj takega gorko želijo iz samega strahu in sovraštva do Slavjanov, in pa lakote po angleških zlatih.

Jugoslavjanska vojska zoper Turka.

Vstaš Golub je v Buzimu vjel 2400 Turkov in avstrijsko vlado poprosil, naj jih ona sprejme črez mejo, sicer jih da vse posekati, ker jih rediti ne more. Isti Turki so sedaj na Avstrijskem zaprti. Ker so Turki v Pridoru 300 Kristijanov po noči umorili, je vstaš Golub naskočil turško mesto Bjelaj in vse Turke, stare in mlade, žene in deco poklal. Ali-paša se je s 5000 Turki napotil, da Kristijane prežene iz Germee in Risovac-planine. Toda težko bo kaj opravil. Kajti od preja ga čaka vstaš Babič pri Grahovem s 2400 moži in od zaja se mu bližajo srbski prostovoljci, ki so udarili črez Drin. Črnogorski knez je prevzel više povelje črez Hercegovino, vsa Črnogora je na nogah; v Cetinje je prišlo 30 usmiljenih sester in več zdravnikov, da bodo za ranjene skrbeli; ob enem je došlo črez morje 6000 pušek ostroguš (Hinterlader) in več milijonov patron. Peko Pavlevič se je s 600 moži podal Muktar-paši za hrbet, Sočica in Simonič pa stojita s 5000 vstaši pri Banjani. — Srbi so svojo vojsko poslali na mejo. V Bulgarijo vhaja od vseh strani dobro orožanih prostovoljcev. Na avstrijski parobrod na Donavi, kojemu je ime Radecki, je na večih štacijah stopilo 250 potnikov. Ko se nekaj časa peljejo, odprejo svoje škrinjice — in hipoma bili so vai orožani, stopijo z revolverji pred kapitana, ki jih je sedaj prisiljen na Turškem izbarkal. Z „živijo“ klici so ti bolgarski prostovoljci stopili na kopno, turške straže postrelili in mahnili proti Balkanu. — V Klisuri so Turki v bolgarski učilnici posekali 120 otrok.

Za poduk in kratek čas.

Potovanje v Rim, Neapol in domu.

XL. Ko smo se čudovito lepega razgleda iz Kamaldoli črez Neapolsko okolico nagledali in na klopi sedeči nekoliko odehnili, smo se podali zopet v samostan. Tukaj smo dobili pri menihih izvrstno